dilluns, 30 de juny de 2025

Més àrees protegides, major risc per a la població davant els incendis

Una recerca liderada per la UdL afirma que el perill s'ha multiplicat per 6 en 20 anys

Augmentar les àrees protegides, tal com estableixen les últimes normatives internacionals, pot incrementar el risc d'exposició de la població als incendis més virulents. De fet, aquest perill s'ha multiplicat per 6 en 20 anys, tant al sud-oest d'Europa com a Austràlia. Així ho posa de manifest una recerca liderada per la Universitat de Lleida (UdL) que acaba de publicar la revista *Journal of Environmental Management* [

Incendi de severitat extrema al Parc Natural del Sud-oest Alentejano i Costa Vicentina / Foto: Paulo Fernandes

https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-environmental-management]. A l'estudi ha participat personal investigador de la UdL, la unitat conjunta CTFC-Agrotecnio, la Western Sydney University (Austràlia), la Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro (Portugal) i la UNED.

La recerca aborda com estan afectant els incendis a les àrees protegides i els possibles impactes de l'expansió de la superfície sota protecció estricta que plantegen la Llei de restauració de la natura [https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/06/17/nature-restoration-law-council-gives-final-g] de la Unió Europea i el Conveni sobre la Diversitat Biològica [https://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/patrimoni_natural/accio-exterior/conveni-diversitat-biolog], aprovat en el Marc Kunming-Mont-real [https://www.miteco.gob.es/es/biodiversidad/temas/conservacion-de-la-biodiversidad/conservacion-de-la-biodivers]. "Els plans actuals per ampliar les zones boscoses estrictament protegides, on no es permet la intervenció humana, poden ser particularment problemàtics des de la perspectiva dels incendis", assenyala el catedràtic d'Enginyeria Forestal i Canvi Global de la UdL, Víctor Resco. "Considerem que per disminuir la gravetat dels focs i l'exposició de la població, els programes de conservació han de tenir en compte la prevenció i mitigació dels focs forestals", afegeix.

L'equip ha analitzat 76.621 incendis, dels quals un 16% van afectar zones protegides, registrats al llarg de 20 anys (2001-2021) al sud-oest d'Europa (Espanya, Portugal i sud de França), Califòrnia, Xile i el sud-est d'Austràlia (Nova Gal·les del Sud, Victòria i Tasmània). La superfície total cremada va ser de 14.791.054 hectàrees (ha). Per comprovar si els focs dins de zones protegides eren més greus, l'estudi s'ha centrat en els grans incendis, és a dir, aquells que afecten més de 500 ha.

En les dos dècades analitzades, les zones protegides han augmentat un 17%, mentre la superfície cremada dins d'aquestes ha crescut un 42% de mitjana. Xile és l'única excepció a aquesta tendència. A l'àrea de clima mediterrani, l'espai protegit només representa l'1,2% del terreny i a la de clima temperat, les àrees protegides es distribueixen cap a l'extrem sud, que és més fresc i humit.

A la zona temperada del sud-oest d'Europa, per exemple, les àrees protegides han augmentat del 21 al 38% de la superfície forestal entre 2001-2021, però els incendis en elles han passat del 13 al 55% de l'àrea cremada total. "Si les àrees protegides ocupen el 38% de la superfície forestal, haurien de concentrar el 38% de l'àrea cremada total, però acumulen el 55%, que són 17 punts més", destaca Resco.

Les conclusions assenyalen que la gravetat dels focs és aproximadament un 20% més alta a les zones protegides, tant dels biomes mediterranis [https://ca.wikipedia.org/wiki/Bosc_mediterrani] com dels temperats [https://ca.wikipedia.org/wiki/Bosc_temperat] i que l'exposició de la població al foc és fins a 16 vegades més alta quan viu a la perifèria dels boscos protegits. En el sud-oest d'Europa és 9 vegades més probable que les persones que viuen als voltants d'un bosc protegit es vegin exposades als incendis. "El problema no és que deliberadament es cremin les àrees protegides, sinó que quan un incendi originat en una zona no protegida arriba a una protegida, és més probable que es torni incontrolable", explica el professor de la UdL.

Entre les causes d'aquesta virulència dels incendis als espais protegits, els experts assenyalen l'acumulació de més biomassa (càrrega de combustible), la manca de carreteres que disminueix l'accessibilitat i complica l'extinció del foc; els problemes d'orografia, com les zones de major altitud o els terrenys més escarpats; o condicions meteorològiques com la sequera. "Aquests resultats indiquen que l'expansió de les àrees protegides, tal com s'està desenvolupant en l'actualitat, pot augmentar el risc per a la població. L'augment previst en àrees sota protecció estricta és particularment perillós, atès que aquí és on es poden aconseguir majors càrregues de combustible i pitjors accessos", subratlla l'investigador.

MÉS INFORMACIÓ:

Article *Protected areas as hotspots of wildfire activity in fire-prone Temperate and Mediterranean biomes* [https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0301479725016457]